

УЖГОРОД

З ініціативи керівництва держави та відповідно до Постанови Кабміну обласний центр Закарпаття отримає для цього понад 13,1 млн грн субвенції із держбюджету.

Цього тижня на засіданні виконкому затвердили грошові норми вартості харчування у міських закладах загальної середньої освіти. Крім того, учні початкових класів пільгових категорій, які залишатимуться на групах продовженого дня – а це 2430 дітей – матимуть ще й безоплатні сніданок та підвечірок: кошти на це спрямують із бюджету Ужгорода.

Також за кошти міського бюджету безоплатним гарячим харчуванням будуть забезпечені 1814 школярів пільгових категорій у 5-11-их класах, – прокоментував міський голова Ужгорода Богдан Андрійв.

Детально читайте на стор. 2.

БЕЗОПЛАТНИМ ГАРЯЧИМ ХАРЧУВАННЯМ

до кінця цього року будуть забезпечені 6192 учні 1-4 класів комунальних закладів освіти Ужгорода

ДОСТУПНІСТЬ МІСЬКОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

вчергове інспектували в Ужгороді у центрі міста – цього разу на вулиці Капітульній

Представники департаменту міської інфраструктури Ужгородської міської ради спільно зі срібною призеркою Паралімпіади 2024 Надією Дьолог та ветеранами російсько-української війни оглянули тротуари, пішохідні переходи, доступ до громадських місць – щоб почути їхню думку та врахувати зауваження і пропозиції.

Щодо вул.Капітульної, то йдеться, зокрема, про необхідність облаштувати нові пішохідні переходи з пониженням та приведенням у відповідність нормам інклюзії наявних переходів, відремонтувати тротуари, а також облаштувати місця для паркування для людей з інвалідністю.

Нагадаємо, раніше таким чином

проінспектували площу Поштову, вулиці Корятовича, Олександра Фединця, Підгірну та Цегольнянську. Після цього обстеження, за інформацією департаменту міської інфраструктури, у межах поточних ремонтів виконали пониження на кількох пішохідних переходах, відремонтували частину тротуару на вул. Олександра Фединця, відновили бруківку на тротуарі на вул.Корятовича.

Рішення «Про організацію харчування здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти міста у 2024 році» підтримали цього тижня на позачерговому засіданні виконкому Ужгородської міськради.

БЕЗОПЛАТНИМ ГАРЯЧИМ ХАРЧУВАННЯМ

до кінця цього року будуть забезпечені 6192 учні 1-4 класів комунальних закладів освіти Ужгорода

Документ підготували, беручи до уваги, зокрема, Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення харчування учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти у 2024 році, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.2024 № 1145.

освіти змінного навчання), визначеної кратності харчування за кошти субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам.

на одного учня 5-11 класів пільгової категорії грошову норму вартості одноразового гарячого харчування (обід) за кошти бюджету Ужгородської міської територіальної громади встановили у розмірі, що не перевищує 73 грн.

грошову норму вартості

мують допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»;

діти, евакуйовані із зони відчуження, діти, які є особами з інвалідністю внаслідок Чорнобильської катастрофи, і ті, які проживали у зоні безумовного (обов'язкового) відселення з моменту аварії до прийняття постанови про відселення, відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист

для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів;

діти з інвалідністю; учні 1-11 (12) класів, які перебувають у складних життєвих обставинах;

учні 1-11 (12) класів із групи соціального ризику

Із державного бюджету Ужгорода передбачено субвенцію у розмірі 13 мільйонів 111 тисяч 500 гривень на забезпечення безоплатного разового гарячого харчування школярів 1-4 класів до кінця поточного року.

На засіданні виконкому розглянули та підтримали грошові норми вартості харчування у комунальних закладах загальної середньої освіти Ужгорода:

грошову норму вартості безоплатного одноразового гарячого харчування (обід) встановили у розмірі, що не перевищує 59 грн, на одного учня 1-4 класів – незалежно від наявності пільгової категорії, навчальної зміни (у разі організації в закладі

харчування учнів 1-4 класів, які зараховані до груп подовженого дня, відповідно до затвердженого у закладі режиму (кратності) харчування, встановили у розмірі, що не перевищує:

сніданок – 20 грн; підвечірок – 18 грн.

Також, відповідно до рішення виконкому Ужгородської міськради, безоплатним гарячим харчуванням забезпечуються такі категорії учнів 5-11 класів:

діти-сироти; діти, позбавлені батьківського піклування; діти з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних та інклюзивних класах; діти із сімей, які отри-

ромадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

діти із числа внутрішньо переміщених осіб, діти, які мають статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів;

діти із числа осіб, визначених у статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

діти учасників бойових дій, визначених у пунктах 19-21 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

діти учасників бойових дій, які брали участь у здійсненні заходів, необхідних

(до 15% дітей від загальної кількості учнів).

Крім того, в Ужгороді від 14 жовтня заклади освіти, охорони здоров'я, культури та соціального захисту населення можуть офіційно розпочинати опалювальний сезон – відповідне рішення підтримали на позачерговому засіданні виконкому Ужгородської міськради.

Керівникам освітніх, медичних закладів, закладів культури та інших бюджетних установ міста рекомендовано здійснювати подачу тепла за умови зниження температурного режиму нижче нормативного.

Для організації тимчасової дрібнороздрібної торгівлі до Дня вшанування пам'яті померлих відповідно до розпорядження міського голови в Ужгороді визначили місця для торгівлі живими та штучними квітами, вінками, свічками та іншою аналогічною продукцією до 1 листопада:

позаду критого ринку на вул. Олександра Фединця;

навпроти та біля ТЦ «Плаза» на вул. Золтана Баконія;

на розі вул. Вілмоша Ковача - Олександра Попадинця поблизу будинку № 15;

навпроти ринків ТОВ «Альбїон» та п/п Рошко Л.Л. на вул. Павла Чубинського та на розі вул. Павла Чубинського - Василя Комендаря;

збоку ринку «Новий ринок» на вул. Марії Заньковецької поблизу будинку № 77;

на розі вул. Української - Андрія Палая.

Прийом та видача документів для суб'єктів господарювання – із 9:00 до 15:00 у робочі дні (обідня перерва із 12:00 до 13:00) у відділі підприємництва (внутрішній телефон 183) управління економічного розвитку міста.

У зв'язку із колективним зверненням про ініціювання перейменування вулиці Електрозаводської в Ужгороді та з метою врахування думки громадськості від 15 жовтня і до 15 грудня триває громадське обговорення щодо перейменування вулиці Електрозаводської на вулицю Курортну.

Запрошуємо всіх охочих взяти участь в обговоренні. **Пропозиції подавати до 15 грудня 2024 року у письмовій чи усній формі за адресою: вул. Небесної Сотні, 4, м. Ужгород, управління містобудування та архітектури, тел.: 616144 або на e-mail architect@rada-uzhgorod.gov.ua із зазначенням прізвища, імені, по батькові та адреси особи, яка їх подає.**

ОГОЛОШЕННЯ

• ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМИ Диплом спеціаліста АК №39118933, виданий 30 червня 2010 р. ДВНЗ "Ужгородський національний університет" на ім'я Сяч Іштван Олександрович (спеціальність "Технологія машинобудування", кваліфікація інженер-механік); також – Додаток до диплома про вищу освіту 12 ВП №278955 (диплом: АК №39118933), виданий 30 червня 2010 р. ДВНЗ "Ужгородський національний університет" на ім'я Сяч Іштван Олександрович, реєстраційний номер 89.

• ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМИ Свідоцтво про здобуття базової середньої освіти АК №53409851, видане 22 червня 2022 р. Ужгородською загальноосвітньою школою І-ІІІ ст. №8 Ужгородської міської ради Закарпатської області на ім'я Палош Себастьян Русланович; також – Додаток до Свідоцтва про здобуття базової середньої освіти СЧ №424339 (свідоцтво: АК №53409851), виданий 22 червня 2022 р. Ужгородською загальноосвітньою школою І-ІІІ ст. №8 Ужгородської міської ради Закарпатської області на ім'я Палош Себастьян Русланович, реєстраційний номер 133.

В БІБЛІОТЕЦІ "КАЗКА" З'ЯВИЛИСЯ ДВА РОБОЧІ МІСЦЯ, ДЕ КОРИСТУВАЧІ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ МОЖУТЬ ЧИТАТИ ЗВИЧАЙНІ КНИГИ ТА КОРИСТУВАТИСЬ КОМП'ЮТЕРОМ

Перший в Ужгороді тифлокомплекс – «помічник» для людей із порушеннями зору – запрацював у бібліотеці-філії 1 для дітей КЗ "Ужгородська публічна бібліотека" за адресою: пл. Богдана Хмельницького, 3.

Укомплекс входить клавіатура-дисплей Брайля та стаціонарний відеозбільшувач із функцією читання вголос. Дисплей Брайля з інтегрованою клавіатурою – це унікальне рішення «все в одному», що включає динамічний 40-комірковий брайлівський дисплей і звичайну комп'ютерну клавіатуру. Завдяки ньому відвідувачі із інвалідністю можуть користуватись комп'ютером, на якому встановлена спеціальна програма.

Відеозбільшувач – це своєрідна екранна лупа, яка збільшує тексти і фотографії з неймовірною чіткістю, а також зчитує та озвучує друковані тексти. Підходить для читання літератури, газет і журналів. Із цим відеозбільшувачем користувачі самі обирають, читати тексти самостійно або слухати їх.

Таким чином в бібліотеці з'явилися два робочі місця, де користувачі із порушеннями зору можуть читати звичайні книги та користуватись комп'ютером. Тифлокомплекс оглянули міський голова Богдан

Андріїв та начальниця Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради Алла Чернубук. Пристрій придбали за кошти міського бюджету у межах реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, яка є продовженням започаткованої першою леді України Оленою Зеленською ініціативи «Без бар'єрів».

ФОТОФАКТ

У БО БФ "Гуманітарний центр "Совине гніздо" минулого тижня внутрішньо переміщені особи, зареєстровані в Ужгороді, отримали:

- 22 пакети із необхідними речами для дітей до 1 року;
- 49 пакетів з продуктовими наборами.
Протягом тижня волонтери видавали одяг, взуття, постільну білизну та посуд (видали 2125 одиниць).

Видачу гуманітарної допомоги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/Moldova e. V., Luftfahrt ohne Grenzen / Wings of Help e.V. та іншими благодійниками.

Нагадуємо, за відповідними реєстраціями для отримання допомоги стежте на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або фейсбуку. Додаткову інформацію можна отримати на офіційній сторінці <https://sovyne.com.ua/>

УЖГОРОД У ЖАЛОБІ...

В Ужгороді 15 жовтня попрощалися із 45-річним захисником – старшим солдатом, кулеметником Миколою Суязовим.

Суязов Микола Юрійович народився 9 лютого 1979 року в Ужгороді. Навчався в місцевій школі №11, після закінчення здобув спеціальність автослюсаря та проходив строкову службу в армії. Майже все своє життя працював автомеханіком.

Був люблячим чоловіком, батьком, братом та надійним товаришем.

Від початку повномасштабної війни вступив до лав ЗСУ і став на захист Батьківщини. Загинув 3 вересня 2024 року під час виконання бойового завдання, залишаючись до кінця вірним військовій присязі.

Чин похорону відбувся на площі Народній. Віддати шану захиснику прийшли рідні та близькі, міський голова Богдан Андрійів, військові, містяни.

Від головнокомандувача ЗСУ генерала Олександра Сирського зачитали пам'ятний лист на знак глибокої вдячності за жертвне служіння в лавах Збройних Сил.

Після заупокійної літургії жалобна хода пройшла до Пагорба Слави. Там Миколу Суязова поховали із військовими почесностями.

У полеглого залишилися дружина та дві доньки.
Вічна пам'ять і шана Герою!

ЩОБ СКОРИСТАТИСЯ ПІЛЬГОВИМ ТАРИФОМ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ В ОПАЛЮВАЛЬНИЙ ПЕРІОД

споживачам у негазифікованих житлових будинках необхідно вводити в експлуатацію автономне електричне опалення

Розширене засідання Ради голів правлінь ОСББ, ЖБК, БК, на якому розглянули питання встановлення пільгових тарифів на електроенергію для побутових споживачів, які проживають в багатоквартирних житлових будинках, гуртожитках, не газифікованих природним газом, відбулося нещодавно в Ужгородській міській раді.

Відкрила засідання начальниця відділу експлуатації житлового фонду та інженерних мереж управління житлово-комунального господарства департаменту міської інфраструктури Ужгородської міської ради Марина Куберка, яка зазначила, що Ужгородська міська рада з метою сприяння вирішенню питання застосування пільгової ціни на електроенергію для мешканців негазифікованих житлових будинків в Ужгороді направляла звернення до Кабінету Міністрів України із проханням про внесення змін до постанови уряду від 05.06.2019 № 483 (зі змінами) щодо встановлення пільгових тарифів (по 2,64 грн/кВт*год) для побутових споживачів, які проживають в багатоквартирних житлових будинках, гуртожитках, не газифікованих природним газом і в яких відсутні або не функціонують системи централізованого тепlopостачання.

У відповіді з Міністерства енергетики України поінформували, що запровадження додаткових пільг на електропостачання потребуватиме фінансування з державного та місцевого бюджетів на відшкодування збитків підприємствам, які надають послуги з електропостачання, та призведе до збільшення обсягу перехресного субсидювання і погіршення стану розрахунків на ринку електроенергії. Тому щоб мати можливість розраховуватися за пільговими тарифами за електропостачання, споживачам необхідно вводити встановлене автономне електричне опалення в експлуатацію.

Механізм введення опалення в експлуатацію на засіданні Ради роз'яснив комерційний директор ПрАТ «Закарпаттяобленерго» Іван Плиска. Він наголосив, що узаконення встановлення автономного опалення можливе за умови дотримання Операторами систем розподілу (до яких належить ПрАТ «Закарпаттяенергозбут») єдиного затвердженого Алгоритму дій для побутових споживачів,

операторів систем розподілу для підтвердження обладнання квартир у негазифікованих будинках та інших ж/б електроопалювальними приладами в установленому порядку та можливості застосування фіксованої (зниженої) ціни на електричну енергію. Побутові споживачі, які проживають в житлових будинках, квартирах, обладнаних електроопалювальними установками, зможуть платити за спожиту електроенергію за пільговим тарифом 2,64 грн/

замовити двозонний електричний лічильник. Це можна зробити на сайті ПрАТ «Закарпаттяобленерго» або безпосередньо в Сервісному центрі обленерго (с. Оноківці, вул. Головна, 57, Ужгородський район).

Відповідно до Алгоритму, у разі, якщо потужність електроопалювальних установок буде перевищувати дозволена договором про надання послуг з розподілу електроенергії у цій точці розподілу, побутовому споживачу необхідно буде отримати

послуги з приєднання, у зв'язку із зміною технічних параметрів для збільшення величини, дозволеної до використання потужності з урахуванням вимог пункту 4 постанови НКРЕКП від 26.03.2022 № 352 та Кодексу систем розподілу. Відповідно до вимог Кодексу систем розподілу для ПрАТ «Закарпаттяобленерго» вартість послуги з приєднання встановлена 2460,0 грн за кВт*год.

Для застосування фіксованої (зниженої) ціни побутовий споживач, який проживає в житловому будинку, обладнаному електроопалювальною установкою, повинен звернутися до ПрАТ «Закарпаттяобленерго» із письмовою заявою щодо внесення до паспорту розподілу інформації про наявність установки електроопалення. До такої заяви додається копія проекту електропостачання об'єкта побутового споживача та підтвердуючі документи про введення в експлуатацію електроопалювальної установки (технічний паспорт квартири/будинку, де в графі опалення буде зазначено електроопалення). Термін розгляду заяви – 10 робочих днів. Не пізніше наступного робочого дня після направлення споживачу паспорта точки розподілу ПрАТ «Закарпаттяобленерго» інформує постачальника універсальних послуг ТОВ «Закарпаттяенергозбут» про наявність установки електроопалення. Для побутового споживача застосування фіксованої (зниженої) ціни на електричну енергію в опалювальний період має здійснюватися з 1 числа наступного розрахункового періоду.

Іван Плиска заповнив, що ПрАТ «Закарпаттяобленерго» максимально сприятиме та буде докладати всіх зусиль для пришвидшення видачі паспортів точок розподілу відповідно до заяв побутових споживачів.

кВт*год у період з 1 жовтня 2024 до 30 квітня 2025 (включно) за обсяг до 2000 кВт*год спожитої електричної енергії на місяць.

Щоб скористатися пільговим тарифом на електроенергію в опалювальний період, ОСББ або побутовий споживач повинні надати техпаспорт на житловий будинок або квартиру, де в графі опалення буде зазначено наявність електричного опалення у житловому будинку або квартирі. ОСББ або побутовому споживачу також необхідно розробити проект встановлення електроопалення у будинку або квартирі, у якому буде визначено перелік наявного електричного обладнання в квартирах/квартирі для обігріву згідно з державним стандартом. Розробку проекту можна замовити в будь-якій організації, яка має дозвіл на виконання проектних робіт.

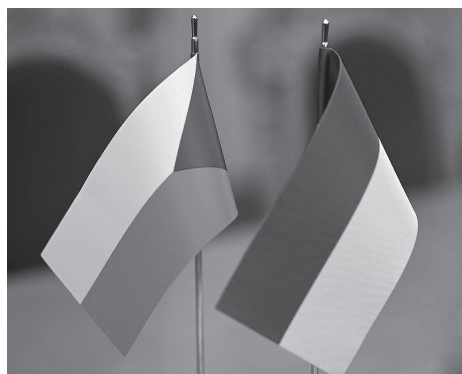
Разом з цим побутовому споживачу потрібно переукласти з Ужгородською філією ПрАТ «Закарпаттяобленерго» договір про надання послуг з розподілу електроенергії (м. Ужгород, вул. Електрозаводська, 4, абонвідділ).

Також споживачу потрібно

В УЖГОРОДІ З РОБОЧИМ ВІЗИТОМ ПЕРЕБУВАЛА ДЕЛЕГАЦІЯ МІСТА БРНО ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

На порядку денному – обговорення питань розвитку українсько-чеського співробітництва, зокрема у сфері соціального захисту, освіти та культури. До слова, серед понад двох десятків міст-побратимів Ужгорода – і два чеські міста, з якими в обласного центру Закарпаття добрі багаторічні відносини та спільно реалізовані проєкти.

Офіційна зустріч представників делегації, яка вперше завітала на Закарпаття, відбулася в обласній державній адміністрації: із чеськими колегами зустрілися т.в.о начальника Закарпатської ОВА Мирослав Білецький, голова Закарпатської облради Роман Сарай та міський голова Ужгорода Богдан Андрійв, депутати Закарпатської обласної ради, посадовці Закарпатської ОВА, Ужгородської міськради.

Розпочали із обговорення підтримки проєктів та ініціатив, які надає нашій області Чехія. Один із важливих проєктів, що вже стартував, стосується будівництва в Ужгороді на території колишнього пологового будинку реабілітаційного центру для українських захисників. Далі спільно вшанували пам'ять Томаша Масарика, першого президента Чехословаччини, й поклали квіти до його пам'ятника. Також для чеських друзів провели мініекскурсію чеським кварталом Малий Гагагов. У програмі також були візит на одне із релокованих на Закарпаття підприємств, до майбутнього реабілітаційного центру "4.5.0." та в Академію культури і мистецтв. Ще раз висловлюємо вдячність від громади Ужгорода чеському уряду та чеському народу за прихисток наших людей, підтримку України та її інтересів на міжнародній арені.

Інструктори ГО «ASD ALPHA SELF DEFENSE» перший захід у межах Всеукраїнської акції «Цивільний захист», спрямований на підвищення готовності молоді до виконання завдань із цивільного захисту та національної безпеки України, провели 11 жовтня для старшокласників Ужгородського ліцею №3.

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВІД «ASD ALPHA SELF DEFENSE» СТАРТУВАВ В УЖГОРОДІ

Основні напрямки підготовки:

- Тактико-спеціальна підготовка;
- Мінно-саперна справа;
- Тактична медицина;
- Основи БПЛА.

Захід організували з метою підвищення рівня знань та практичних навичок у сфері захисту населення в умовах воєнних загроз. Особливу увагу приділили готовності до надзвичайних ситуацій, пов'язаних із мінно-вибуховими загрозами та наданням першої медичної допомоги.

Організатором виступила громадська організація «ASD ALPHA SELF DEFENSE», яка має багаторічний досвід у національно-патріотичному та військово-патріотичному вихованні молоді, а також підготовці інструкторів для тактико-спеціальної і гірсько-штурмової підготовки. Захід організували за підтримки Міністерства молоді та спорту України; Всеукраїнського молодіжного центру; Закарпатської ОВА; Ужгородської міської ради.

КУБОК УКРАЇНИ UF MMA – УКРАЇНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ЗМІШАНИХ БОЙОВИХ МИСТЕЦТВ – ВІДБУВСЯ БІЛЯ УЖГОРОДА

За перемогу на спортивній арені комплексу «Золота гора» минулими вихідними змагалися представники команд більш ніж 10 областей України, усього понад 300 учасників.

Офіційне відкриття змагань зі змішаних бойових мистецтв відбулося 12 жовтня, спортс-

Організатори змагань: відокремлений підрозділ UF MMA у Закарпатській області (голова – Михайло Годинець).

менів, тренерів та вболівальників привітала і начальниця Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради Алла Чернобук. Змагання відбіркові: найсильніші спортсмени – переможці у своїх вагових та вікових групах – представлятимуть Україну на чемпіонаті світу GAMMA, який відбудеться в Індонезії у грудні цього року.

СТУДЕНТИ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ЛІДЕРСТВА ЗАВІТАЛИ ДО МІСЬКРАДИ

Цього разу вона об'єднала 34 активних молодих людей із 14 регіонів України – Харківської, Київської, Сумської, Львівської, Полтавської, Івано-Франківської, Криму та низки інших.

– цього річ вже вдруге стартувала навчальна програма в Ужгороді

Частина студентів повернулася задля навчання в Академії з-за кордону. Методологія Української академії лідерства передбачає великий акцент на роботі в групі, формуванні міцних соціальних зв'язків, тому така кількість студентів цього року є оптимальною для втілення програми, зазначають в УАЛ. Із молоддю зустрілися міський голова Богдан Андрійв, начальниця управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради

Алла Чернобук, начальниця служби персоналу та спецроботи Олена Макара. Протягом десяти місяців студенти Академії вчитимуться працювати в команді, досягати цілей, брати відповідальність

за своє життя та долю країни. А також докладалися до розвитку громади через суспільну діяльність: заходи, проєкти та волонтерство.

Довідково: Українська академія лідерства – це формаційна платформа особистісного та суспільного розвитку для молоді. Академія поєднує річну програму між школою й університетом для вмотивованих підлітків 16-20 років і масштабні соціальні проєкти для суспільства.

ОБМІН ДОСВІДОМ – ШЛЯХ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ

Саме з цією метою 10 – 11 жовтня в Ужгороді із дводенним візитом перебувала делегація освітян із Черкас. Розпочали робочу поїздку із ознайомчого візиту до Ужгородської міської ради, де із освітянами зустрілися та поспілкувалися заступник міського голови Іван Завидняк та в.о. начальника управління освіти Марина Пуківська.

інфраструктуру ліцею та шкільну їдальню.

Делегація з цікавістю спостерігала за навчанням у початкових класах, у яких викладають вчителі зі Словаччини. Під час зустрічі керівник закладу Єва Дорогович поділилася досвідом роботи щодо реалізації належного методичного забезпечення «словацької школи» у відповідності до вимог НУШ. Освітянам з Черкас презентували міжнародний проєкт «Словацькі казки з цілого світу», співорганізатором якого є Ужгородський ліцей № 4.

все розповідав керівник закладу Мар'ян Комарницький.

На другий день перебування в Ужгороді освітяни Черкас відвідали Ужгородський ліцей «Імідж», де директором Оксана Русин – тут обговорили актуальні питання, пов'язані із реформою харчування. Під час зустрічі ознайомилися із новими підходами до організації харчування учнів, обговорили виклики та перспективи впровадження здорового раціону.

Крім того, відвідали заклад дошкільної освіти № 42 «Джерельце», разом із завідувачкою дитсадка Оксаною Касинець ознайомилися із організацією освітнього процесу, матеріально-технічною базою, функціонуванням інклюзивних груп та групи з вивченням словацької мови. Обговорили виклики та перешкоди, які виникають у процесі роботи та шляхи їх вирішення.

Відбулася зустріч черкаських освітян і з педагогами Ужгородського ліцею №8, які поділилися своїми напрацюваннями щодо впровадження Державного стандарту в базовій середній освіті. Під час зустрічі розглянули широкі коло питань, ключовими з яких стали:

- пілотування НУШ у 8-х класах,
- апробація підручників,
- оцінювання відповідно до нового положення у 5-7 та пілотних 8-х класах.

Директор ліцею Лариса Мигалина ознайомила гостей із матеріально-технічним забезпеченням та навчальними кабінетами, де створено безпечний простір для навчання та спілкування учнів.

Гостей міста супроводжували заступник міського голови Іван Завидняк, в.о. начальника управління освіти Ужгородської міської ради Марина Пуківська та начальник відділу закладів освіти управління освіти Олена Габор, інформує управління освіти Ужгородської міської ради.

ВАЖЛИВІ ІНІЦІАТИВИ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ПІДТРИМКИ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ ВПО,

обговорювали на засіданні Координаційної ради з питань внутрішньо переміщених осіб в Ужгороді

Одним із ключових питань стало обговорення Міжнародного реєстру збитків як складової майбутнього міжнародного компенсаційного механізму, спрямованого на відшкодування збитків, завданих агресією російської федерації.

Цей механізм є важливим елементом правової підтримки постраждалих осіб та спрямований на залучення міжнародних ресурсів для відновлення України.

Крім того, під час засідання представлено кілька проєктів, спрямованих на покращення інфраструктури міста та залучення ВПО до життя у приймаючій громаді, серед яких реалізація ініціатив, розроблених під час Ідеятону «Створи свій Ужгород».

Важливою темою також стала діяльність польового офісу міжнародної організації Help – «Hilfe zur Selbsthilfe» в Закарпатській області, яка надає гуманітарну допомогу та підтримку для ВПО.

На засіданні також торкнулися ще одного актуального питання – механізму компенсації житла для ВПО, який наразі припинено. Обговорювали також можливості реабілітації для ВПО, які може надавати Закарпатський обласний осередок Української федерації спорту інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату.

Членам Координаційної ради представили й низку актуальних проєктів для внутрішньо переміщених осіб від БО БФ «Совине гніздо», що спрямовані на соціальну інтеграцію, надання послуг і підтримку, зокрема людей поважного віку.

Також обговорили результати участі в Західноукраїнському форумі Рад ВПО, зокрема щодо співпраці між громадами та створення нових можливостей для переміщених осіб.

Після цього відвідали Ужгородський ліцей № 4, де їх радо зустріли педагоги та учні. Під час зустрічі адміністрація ліцею ознайомила колег із особливостями освітнього процесу в єдиному в Україні закладі, де словацька мова вивчається як обов'язковий предмет на всіх рівнях освіти. Гості мали можливість оглянути

Завітали черкаські до Ужгородського ліцею «Лідер». Тут ознайомилися із роботою Осередку з вивчення предмету «Захист України», який функціонує на базі ліцею із 2017 року. Гостей цікавила матеріально-технічна база осередку, фінансування, підходи до впровадження нової модельної програми, принципи створення розкладу занять, підбір педагогічних кадрів – про

Організатори – управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради, ГО «Фундація розвитку громадянського суспільства», ГО «Нова генерація України» – метою заходу називають залучення молоді до активностей та комунікацій, пропагування патріотизму та громадянської активності молоді, налагодження зв'язків, просвітництва та творчості через різноманітні локації, майстер-класи та лекції.

МОЛОДІЖНИЙ ФЕСТИВАЛЬ «U-FUTURE: ВІДНОВЛЮЙСЯ ТА СТВОРЮЙ»

провели в Ужгороді у «Совиному гнізді»

Працювали кілька локацій, на яких презентували діяльність та можливості розвитку для молоді, проводили лекції та розіграші, правознавчі ігри, вікторини, розмови з психологом щодо практик із відновлення, діяла мистецька виставка робіт молодих митців краю тощо.

На спортивній локації провели турнір з армреслінгу серед аматорів, на якому 10-річний Василь Маєвський (молодший) із Мукачівщини встановив новий рекорд України та світу: за 43 секунди чемпіон гирьового спорту підняв 24 кг гирю 15 разів.

Долучилися до заходу медична лаборато-

рія «Астра-Діа» з лекцією про «Здорові стосунки», презентувала свою діяльність Українська академія лідерства, діяв художній пленер ПА-ДІЮНУ, ГО «Зелений варош» організував «Еко Кросинг» – обмін книгами, одягом, прикрасами, представники УжНУ та Нацполіції у Закарпатській області провели симуляційні ігри та дискусії.

Одночасно з основними подіями тривав

ярмарок можливостей, де відвідувачі могли придбати товари та дізнатися про різні освітні й бізнес-

можливості від місцевих громадських організацій, благодійних фондів і представників бізнесу краю.

ДОПОМОГА У ПОДОЛАННІ ТРУДНОЩІВ:

хто і за яких обставин може отримати соціальні послуги?

Допомога і підтримка можуть знадобитися будь-якій людині чи родині, зазначають в Ужгородському міському центрі соціальних служб. Наприклад, сім'я переїхала до іншого міста через війну, а батькам вже третій місяць не вдається знайти роботу. Або дитина має труднощі розвитку та потребує постійної уваги, і батькам потрібна підтримка.

Домашнє насильство і загроза безпеці дитини чи дорослій людині – теж привід звернутися по допомогу. Найперше в таких ситуаціях слід проконсультуватися із фахівцями із соціальної роботи (контакти для звернень – наприкінці цієї публікації). Вони розкажуть, яка допомога доступна у громаді, та пояснять, як її отримати.

Соціальні послуги для того й створені, щоби громада могла підтримати людину чи сім'ю.

ХТО ТА В ЯКИХ ВИПАДКАХ МАЄ ПРАВО НА СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ?

Наведемо кілька прикладів, але ситуацій насправді більше:

- **дорослі чи діти, які за станом здоров'я потребують допомоги** (втратили рухову активність, мають інвалідність, невиліковні хвороби, психічні розлади), а також їхні сім'ї;

- **сім'ї, які постраждали через пожежу, стихійне лихо, катастрофу, бойові дії, окупацію тощо;**

- **малозабезпечені сім'ї чи ті, в яких є безробітні;**

- **сім'ї усиновителів, опікунів та піклувальників, патронатні та прийомні сім'ї, а також сім'ї, в яких дітей виховує одинокий батько або мати;**

- **діти-сироти, діти з досвідом перебування в інтернатних закладах;**

- **люди, які постраждали від домашнього насильства, сексуальних домагань, дискримінації чи торгівлі людьми.**

Для кожного випадку існують свої соціальні послуги.

СЬОГОДНІ РОЗГЛЯНЕМО ДЕТАЛЬніше ТРИ ПОСЛУГИ:

- **Соціальний супровід сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.** Мета – допо-

могти людям у скруті стати більш впевненими у своїх силах, налагодити життя. Спершу фахівці оцінюють потреби і разом із сім'єю складають план подолання проблем. А потім надають підтримку за цим планом: це можуть бути регулярні візити до сім'ї, залучення до тренінгів, лекцій, груп взаємодопомоги, психологічні консультації, інформування про можливості отримати інші соціальні послуги, допомога в оформленні документів. Фахівці супроводжують сім'ю упродовж усього часу, поки вона долає труднощі.

- **Кризове та екстрене втручання.** Це термінове реагування фахівців у випадку кризової ситуації – наприклад, домашнього насильства або іншої ситуації, яка загрожує життю і здоров'ю людини. Приклад кризового втручання – консультування та підтримка постраждалої людини за телефоном «гарячої лінії».

- **Консультування.** Фахівці із соціальної роботи

не просто надають інформацію куди звертатися, а з'ясовують потреби людини чи сім'ї, аналізують ситуацію і підтримують на шляху подолання труднощів. Консультування допомагає перейти від стану «Я в глухому куті» до усвідомлення «Я знаю, що мені потрібно зробити, щоб вийти з цього кута».

ДІЗНАТИСЯ, ЯКІ СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ Є В НАШІЙ ГРОМАДІ ТА ЯК ЇХ ОТРИМАТИ, МОЖНА В:

- **Ужгородському міському центрі соціальних служб (пл. Шандора Петєфі, 24 Б (0312) 616472, 428140, 0500553004);**

- **Денному центрі соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі (із кризовими кімнатами) (вул.Генерала Свободи, 9, III поверх (0675574453);**

- **Центрі надання адміністративних послуг (ЦНАП) (пл.Поштова, 3, (0312) 428028);**

- **Департаменті соціальної політики (пл. Шандора Петєфі, 24, (0312) 612979, 612190);**

- **Територіальному центрі соціального обслуговування (надання соціальних послуг) (вул. Федора Потушняка, 10 Б, (050081017 5);**

- **Центрі життєвості (в Ужгороді послугу з формування життєвості надає NGO Nehemiah Ukraine).**

ДО УВАГИ ТИХ, ХТО ШУКАЄ РОБОТУ!

Ужгородська міська рада тісно співпрацює з центром зайнятості, тому пропонуємо актуальні вакансії підприємств, які звернулися з проханням про допомогу в укомплектуванні кваліфікованими кадрами на вільні робочі місця:

- **лаборант (ветеринарна медицина)** – заробітна плата 10000 гривень – Працювати у відділі прийому зразків на дослідження. Приймати матеріал, який поступив на дослідження, зберігати його цілісність до завершення дослідження.
- **пекар-майстер** – заробітна плата 15000 гривень – Пекар-кондитер: заміс тіста, формування та випікання.
- **продавець продовольчих товарів** – заробітна плата 15000 гривень – Консультування покупців, допомога у виборі товару; оформлення розрахунків з покупцями, ведення касової документації; виконання плану продаж; інформування постійних покупців про спеціальні пропозиції та акції магазину; забезпечення порядку в торговому залі; викладка товару (мерчендайзинг).
- **лікар-невропатолог** – заробіт-

на плата 10000 гривень – Надавати невідкладну та спеціалізовану медичну допомогу неврологічним хворим. Застосовувати сучасні методи профілактики, діагностики, лікування, реабілітації неврологічних захворювань. Кваліфіковано проводити диференційну діагностику. Виявляти супутні захворювання та визначати тактику їх лікування.

- **лікар-психіатр** – заробітна плата 10000 гривень – Профілактика, діагностика, лікування, реабілітація та диспансеризація хворих психіатричного профілю, надає їм швидку та невідкладну медичну допомогу. Здійснює нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів.

- **фахівець з публічних закупівель** – заробітна плата 8000 гривень – Складає та затверджує річний план закупівель, обирає процедури закупівлі та проводить їх,

забезпечує рівні умови для всіх учасників, об'єктивний та чесний вибір переможців, забезпечує складання інформації та звіту щодо публічних закупівель, визначених Законом про публічні закупівлі.

- **начальник відділу** – заробітна плата 20000 гривень – Начальник відділу обліку та звітності, робота в 1С, ведення шляхових листів, первинної документації, страхового обліку.

- **економіст** – заробітна плата 14000 гривень – Працювати провідним економістом по касовій роботі. Ведення фінансового обліку основних засобів, нематеріальних та необоротних активів. Нарахування амортизації, оприбуткування та рух основних засобів, малоцінного інвентаря, складання звітності, здійснення контролю за шляховими листами водіїв, ведення податкового обліку.

Звертайтеся до Ужгородської філії Закарпатського обласного центру зайнятості: м.Ужгород, вул. А. Новака, 45. Контактні телефони: +380508005590, +380442449486.

ДО УВАГИ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ!

Порядок заповнення платниками реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції під час сплати (стягнення) податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави, а також у разі їх повернення

Наказом Міністерства фінансів України від 22.03.2023 № 148 зі змінами та доповненнями затверджено новий Порядок заповнення реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції під час сплати (стягнення) податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави, а також у разі їх повернення, (далі – Порядок).

Даним Порядком врегульовано механізм сплати податків в умовах дії міжнародного стандарту ISO 20022 та запроваджено структуровану форму платіжного документу, відповідно до якого в реквізиті «Призначення платежу» заповненню підлягають тільки 2 обов'язкових поля замість 7, а саме:

«Код виду сплати» – заповнюється код виду сплати, визначений Переліком кодів видів сплати, які використовуються платниками, згідно з додатком 1 до Порядку;

«Додаткова інформація запису» – заповнюється інформація щодо переказу коштів у довільній формі.

1. При безготівкових розрахунках платників з бюджетом та фондами від власного імені.

Юридичні особи, ФОП та громадяни під час сплати податків, зборів, інших платежів та єдиного внеску заповнюють усі обов'язкові реквізити платіжної інструкції, у т. ч.:

- реквізит «Код платника» (податковий номер юридичної особи, ФОП та громадянина);
- реквізит «Призначення платежу».

2. При готівкових розрахунках платників з бюджетом та фондами за відокремлені підрозділи (далі – філії).

Юридичні особи (далі – головні підприємства) під час сплати податків, зборів, інших платежів та єдиного внеску за філії (у випадках, передбачених Кодексом) заповнюють усі обов'язкові реквізити платіжної інструкції, у т. ч.:

- реквізит «Код платника» (податковий номер головного підприємства);
- реквізит «Код фактичного платника» (податковий номер філії);

- реквізит «Призначення платежу».

3. При готівкових розрахунках платників з бюджетом та фондами.

Громадяни під час сплати податків, зборів, інших платежів та єдиного внеску за допомогою технічного пристрою (банківський автомат, платіжний термінал, програмно-технічний комплекс самообслуговування, програмно – апаратне середовище мобільного телефону, інший пристрій) та через каси надавачів платіжних послуг заповнюють усі обов'язкові реквізити платіжної інструкції, у т.ч.

- реквізит «Код фактичного платника» (податковий номер громадянина -платника податків);
- реквізит «Призначення платежу».

Звертаємо увагу, що пунктом 9 розд. II Порядку визначено, що сплата, зокрема, податку, збору здійснюється платником безпосередньо, а у випадках, передбачених законодавством, – податковим агентом або представником платника.

Реквізити бюджетних та небюджетних рахунків розміщені на офіційному вебпорталі Головного управління ДПС у Закарпатській області за посиланням <https://tax.gov.ua/rahunki-dlya-splati-platejiv>.

При перерахуванні коштів до бюджетів просимо уважно вибирати реквізити рахунків, відкритих на територіальну громаду та вірно заповнювати реквізити призначення платежу, повідомляє Головне управління Державної податкової служби України у Закарпатській області.

Інформація – з офіційного сайту Ужгородської міської ради

Із сумом повідомляємо, що за даними КП Ужгородський комбінат комунальних підприємств від 9 по 15 жовтня ПІШЛИ З ЖИТТЯ 25 УЖГОРОДЦІВ:

- Михайлець Борис Михайлович 1948 р.н.
- Лавренко Людмила Михайлівна 1934 р.н.
- Кращенко Володимир Григорович 1956 р.н.
- Кульбак Ірина Павлівна 1961 р.н.
- Думанчук Леонтій Миколайович 1942 р.н.
- Регуш Іван Іванович 1946 р.н.
- Тотін Єлизавета Іванівна 1942 р.н.
- Гайдан Михайло Ярославович 1984 р.н.
- Батулін Володимир Семенович 1948 р.н.
- Фастовець Надія Пилипівна 1925 р.н.
- Хатомцева Людмила Олександрівна 1951 р.н.
- Даруда Олівер Васильович 1983 р.н.
- Трегубов Віктор Олександрович 1954 р.н.
- Кобець Володимир Миколайович 1973 р.н.
- Козирецький Сергій Вікторович 1975 р.н.
- Косих Костянтин Володимирович 1952 р.н.
- Ютландова Світлана Григорівна 1939 р.н.
- Суязов Микола Юрійович 1979 р.н.
- Томіч Едуард Васильович 1983 р.н.
- Воловар Марія Павлівна 1941 р.н.
- Стрічко Ганна Іванівна 1953 р.н.
- Мельник Микола Іванович 1938 р.н.
- Бреза Андрій Андрійович 1945 р.н.
- Попович Ірина Михайлівна 1948 р.н.
- Уліганець Тетяна Василівна 1952 р.н.

ХАЙ ЗЕМЛЯ ЇМ БУДЕ ПУХОМ...

На вулиці А. Волошина є комплекс будівель, які колись належали греко-католицькій церкві і були таким собі осередком духовності та освіти водночас. Йдеться про нинішні будинки під номерами 33 та 35, в яких працюють Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, управління освіти Ужгородської РДА та інші установи. Колись же в цьому комплексі споруд працювали і дитячий садок, і початкова школа, і учительська жіноча семінарія, і педагогічні курси. Крім того, в центральному приміщенні діяв інтернат для семінаристок, яким опікувалися сестри Чину св. Василя Великого.

Нині ми торкнемося історії лише однієї з цих будівель – власне семінарії. Спершу це була двоповерхова будівля, в партері (тобто, на першому поверсі) якої розташовувалися директорська канцелярія, професорська кімната (учительська, де збиралася викладачі семінарії), три кабінети для навчання та квартири “школьниці” (цю посаду можна порівняти з управителем чи завгоспом). За тодішніми поняттями на першому, за нашими ж – на другому поверсі містилися чотири навчальні класи. Побачити, як тоді виглядала ця будівля, можна на кількох старовинних світилинах. Якого саме року її звели, нині встановити важко, оскільки в офіційних документах значиться вже дата її перебудови – 1935-ий. Однак, скоріше за все, основа будинку є досить старовинною, адже в річних звітах діяльності семінарії за 1941-1942 роки значиться, що перед відкриттям цього закладу 14 вересня 1902 року в її будівлі працювали підготовчі навчальні заклади: 4-класна народна, 4-класна горожанська та 1-класова промислова школи. І були вони засновані ще у 1875 році Іоанном Ковачем Пастелієм.

Спершу у семінарії навчалися лише доньки греко-католицьких священників і дяків, а основною мовою викладання була угорська. До навчального року 1912 року то був двокласовий заклад, тобто навчалися там дівчата лише 2 роки, після чого здавали іспити на допуск до педагогічної праці. З 1912 року семінарія перейшла на 4-річне навчання, працюючи в такому режимі аж до вересня 1939 року. На першому році навчання тут вивчали мови (чеську, угорську, руську, німецьку), літературу, науку релігії, географію, математику, природознавство, спів, малювання. Були також предмети “Любов до поряд-

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: БУДИНОК ЖІНОЧОЇ ВЧИТЕЛЬСЬКОЇ СЕМІНАРІЇ

ку”, “Поведінка”, “Ручна робота”, “Гімнастика”. У старших класах до них, окрім фізики, хімії та геометрії, додавалися “Тіло і здоров'я людини”, “Душевне життя людини”, “Педагогіка”, “Шкільна органістика”, “Наука про сільське та домашнє господарство”, “Політична економія” тощо.

Все це свідчить про те, що в ужгородській дівочій учительській семінарії готували справді кваліфікованих вчительок, котрі могли гідно підняти рівень освіти і культури у всіх куточках Підкарпатської Русі та й будь-де за її межами.

Дівчат у семінарії виховували в строгому моральному дусі. Вони мусили ходити на навчання у формі – це мало урівняти багатших і бідніших учениць, а також спростити батькам чи вихователям витрати на одяг. Форму називали “матроскою”, бо складалася вона з темно-синьої спідниці й двох блузок – літньої та зимової. Зимова блузка мала бути пошита з того ж матеріалу, що і спідниця, з довгими рукавами. Літня ж мала бути білою з синім комірцем, але знову ж таки з довгими рукавами. Крім цього, кожна дівчина мусила мати форму для виходу на вулицю. То мав бути темно-синій довгий плащ з білим комірцем та темно-синіми гудзиками. Під цей плащ, якщо дівчина не йде на навчання, можна було одягати і домашній одяг. Але це ще не все, бо семінаристка також мусила на вулиці завжди з'являтися з покритою головою. Якщо надворі зима, то на голові мусив бути темно-синій капелюшок, якщо ж літо – то білий (форма його не оговорювалася).

Публічно семінаристка мусила виступати лише у зазначеній формі. На цьому спеціально наголошувалося через те, що в міжвоєнні роки учениці були доволі активними у громадському житті міста, ходили на екскурсії, виставки, концерти, вистави, іноді самі їх влаштували, брали також участь в різних урочистостях, у роки Другої світової доглядали в лікарні за

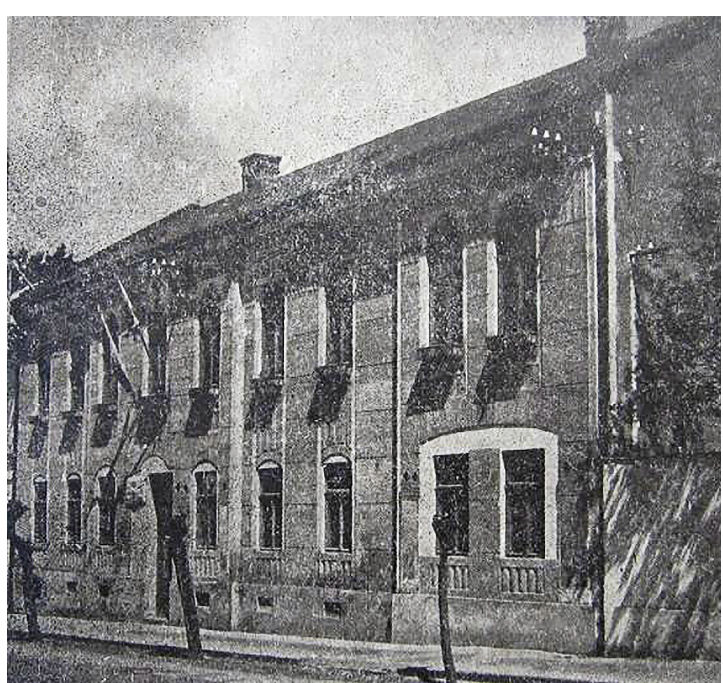
доглядом за хворим. Під час спеціального курсу семінаристки на практиці вчилися, як доглядати за лежачим хворим, як годувати людину, котра “не володіє органами”, як робити масажі і компреси, купати хворого, готувати цілющі купелі, упорядкувати ліжко хворого та зручну зону навколо ліжка, а також як убезпечити себе від зараження. Так само на практичних курсах семінаристок вчили доглядати за немовлятами: сповивати, купати, готувати їжу тощо. Був у дівчат навіть курс оборонного виховання, який багато років читали запрошені військовики. Семінаристкам розповідали про ази санітарної та канцелярської служби, вчили орієнтуватися на мапі, консультували, як пережити нальоти авіації та врятуватися від отруйних газів і навіть водили на гімнастику з виконанням військових вправ.

Цікавим був у семінарії і звичайний урок гімнастики. Поки семінаристкам не збудували власний гімнастичний зал, вони займалися у залі інтернату (нині це актові зала в основній будівлі інституту післядипломної освіти), але частіше всього – просто на подвір'ї перед будівлею інтернату. Вважалося, що оскільки в сільських школах, де працюватимуть вчительки, як правило, немає гімнастичних залів, вони мусять вміти провести уроки фізкультури на вулиці. Причому на уроках гімнастики семінаристки не стільки самі займалися, скільки вивчали, як проводити уроки фізкультури для дітей: якими мають бути вправи, які можна організувати рухливі ігри і навіть як об'єднати фізкультуру з народними та модерними танцями, тобто вивчали ази хореографії.

Були в семінарії і добре обладнані спеціалізовані кабінети: хімічний, фізичний, ручної праці і малюнку, релігійний та природничий. У щорічному звіті за 1935-1936 навчальний рік, наприклад, написано, що природничий кабінет нараховував 376 експонатів, а в хімічному – 164. У позашкільний час ці приміщення використовувалися для доброї справи – безкоштовного навчання неписьменних служниць. Заснували такі курси з подання дружини Августина Волошина Ірини для того, аби дівчата, котрі приїхали до Ужгорода у пошуках праці і влаштувалися служницями, могли пройти хоча би елементарне навчання. Служниці приходили до семінарії щонеділі. Сестри-василіянки та семінаристки старших класів їх навчали читати, писати, рахувати, знайомили з правилами гігієни та ведення домашнього господарства, азами географії. Крім того, обдарованих служниць навчали народним та

модерним танцям, малюванню, декламації. Цей курс був дуже популярний серед служниць, у 1935-1936 роках його пройшли 62 дівчини, і всі, як зазначали у звіті, навчилися добре читати і писати.

У різні роки директорами семінарії були люди відомі, з

духовним званням. Першим директором Мукачівська греко-католицька єпархія призначила о. Гейзу (Віктора) Камінського, про котрого ми вже згадували у “Втраченому Ужгороді”, розповідаючи про будинок його сина, парламентаря і журналіста Йосипа Камінського. Другий директор о. Юлій Мелеш працював директором семінарії цілих 17 років. Саме його заслугою вважали високий рівень освіти, культури і духовності, який давала семінарія своїм вихованкам. Натомість наступний директор Юлій Гаджега в історію нашого краю увійшов не лише як активний громадський діяч, а і як священик, котрого за порушення моралі наприкінці 1930-х позбавили сану і навіть ув'язнили.

Далі семінарією недовго керував відомий о. Августин Волошин, а з 1925-го на посаду директора вступив не менш активний у громадських справах священик – о. Віктор Желтвай, котрий багато років працював над розбудовою товариства “Просвіта”. Наступним директором семінарії був Василь Ларь, а в “угорські” часи, коли заклад став 5-річним, а перші три роки дівчата навчалися за програмою ліцею, ним керував Георгій Чургович, котрий до того довгий час працював у семінарії вчителем фізики. Відомими були і вчителі семінарії, наприклад, у різні роки Адальберт Ерделі викладав дівчатам малювання, Дезидерій Задор – музику і спів, а відомий інженер Еміл Егреші – математику та фізику.

Якщо на початку століття, коли дівоча семінарія лише відкрилася, учениць було небагато, то поступово кількість бажаючих вступити до навчального закладу все зростала. Наприклад, у 1920-1921 навчальному році там навчалися 95 дівчат, у 1930-1931-му їх було вже 168. Протягом 1930-х років кількість учениць трималася в межах 165-175-ти. Після передачі Ужгорода Угорщині офіційно семінарія перейшла до Виноградова, але фактично навчання у її старій будівлі в Ужгороді продовжилося, адже тут залишилися як частина учениць, так і частина вчителів. Як ми уже згадували, з вересня 1939 року семінарія стала зватися греко-католицьким дівочим ліцеєм та

жіночою вчительською семінарією, оскільки перші три роки дівчата навчалися за програмою ліцею, далі ж два роки – за програмою вчительської семінарії. У ці роки кількість учениць значно зростала. Так, у 1939-1940-му навчальному році у ліцеї навчалися 125 дівчат, а в семінарії – 102 дівчини, тобто разом 227, а у 1940-41-му усіх учениць разом було ще більше – 238.

Де проживали на той час усі ці дівчата – невідомо. У “чехословацькі” часи існувало правило, що семінаристки мусять проживати в інтернаті поруч, під цілодобовим наглядом сестер-василіянок. Винятком могли бути лише місцеві дівчата, котрі проживали вдома і в позаурочний час перебували під наглядом батьків. Вже у 1930-ті роки місцеві в інтернаті почало не вистачати, оскільки там могли прийняти лише 80 вихованок. Дівчатам з приле-

глих сіл дозволили доїжджати на навчання, деяких взяло на проживання у свої сиротинці на тій же вулиці Ф.Ракоці (тепер – А.Волошина) подружжя Волошиних. За проживання в інтернаті сестер-василіянок потрібно було платити, але багатьом семінаристкам, особливо священицьким сиротам, давали або велику знижку, або й зовсім звільняли від оплати.

В інтернаті дівчата не лише проживали і харчувалися, а й могли додатково навчатися, зокрема, гри на фортепіано чи співу. Також сестри-василіянки мали право контролювати навчання дівчат і за потреби примусити їх додатково займатися після уроків. Крім того, семінаристки мусили відвідувати Літургію, яку щодня служили в каплиці інтернату, а якщо хтось хворів, їх одразу переводили у спеціальну палату, облаштовану тут таки в будівлі, де постійно працювала лікарка. Настоятелькою інтернату довгий час була монахиня Гертруда Карцуб.

Загалом історія будівлі інтернату сестер-василіянок також є дуже цікавою і заслуговує на окремий матеріал. Але повернімося до будівлі семінарії. У 1935-му до двох поверхів старої будівлі добудували третій і мансарду. Зробили це за ініціативою та під особистою опікою єпископа Олександра Стойки, гроші же надала церква і благодійники з усього краю. Тепер до трьох кабінетів на першому поверсі та 4-ох – на другому додалися ще чотири учбові кімнати на третьому, а також просторе приміщення бібліотеки і ще 2 навчальних класи на мансардному поверсі. Тоді ж позаду головної будівлі семінарії у дворі звели окрему будівлю, на першому поверсі якої розміщувалися ще 2 великих приміщення, а на другому поверсі – гімнастична зала зі сценою і роздягальні з купальною. Нині у цій будівлі – актові зала та навчальні аудиторії інституту післядипломної освіти.

У радянські часи в будинку колишньої семінарії відкрили школу-інтернат з двома корпусами, житловим приміщенням та ідальною. А у 1981-му році увесь комплекс передали Інституту вдосконалення вчителів.

“Про Захід” Тетяна ЛІТЕРАТИ

ГОРОСКОП

ОВЕН

Не дозволяйте втягувати себе у круговерть чужих проблем, намагайтеся змінити і впорядкувати хід думок. У спілкуванні з колегами, начальством і домашніми будьте дуже обережними.

ТЕЛЕЦЬ

Хочете краще і більше? Це залежатиме від вашої активності, цілеспрямованості й самодисципліни. Запізнення і неухважність можуть призвести до прикрих помилок. Вихідні проведіть у колі родини.

БЛИЗНЯТА

Час будувати плани на майбутнє. Навіть якщо на роботі все нормально, не завадить подбати про самоосвіту і професійний ріст. Приділіть більше уваги дітям.

РАК

Удача сама плистиме до ваших рук. Щоб домогтися істотних результатів, досить докласти мінімум зусиль. Наприкінці тижня ваші цікаві ідеї та досягнення будуть гідно оцінені.

ЛЕВ

Сприятлива смуга для вас триває, вдається розв'язати навіть дуже складні завдання. Не варто серйозно сприймати критичні зауваження. Уникайте метушні – ви й так усе встигнете.

ДІВА

Є ризик неправильного рішення через небажання уважно розібратися у проблемах, що виникли на роботі або вдома. У спілкуванні не лінуйтеся шукати компроміс.

ТЕРЕЗИ

Час особистого триумфу. Відчуєте сили змінити світ навколо себе. Добрі результати дасть будь-яка діяльність чи творчість. Вихідні проведіть на самоті.

СКОРПІОН

Якось важлива новина може кардинально вплинути на ваше подальше життя. Можливі непорозуміння через певні авантюри вчинки чи далекі від життя фантазії.

СТРЕЛЕЦЬ

Намагайтеся реально розраховувати свої сили і не переоцінюйте власних можливостей. У важкій ситуації можна звернутися до друзів. У вихідні не сваріться з близькими.

КОЗОРІГ

Тримайте себе в руках, будьте уважними і мудрими. Не нехтуйте дрібницями, вирішення навіть незначних питань може дати несподіваний, але приємний результат. Вихідні присвятіть відновленню сил.

ВОДОЛІЙ

Не будьте занадто відвертими з колегами чи приятелями – вас можуть спробувати використати. Продумайте плани на найближче майбутнє. Все у вас вийде чудово, навіть нереальні завдання до кінця тижня розв'яжуться самі собою.

РИБИ

Можливі певні непорозуміння, пов'язані з роботою чи навчанням. Намагайтеся стримувати емоції і не будьте впертими у спілкуванні з близькими чи коханими. У вихідні помиряться і попросить прощення.

АНЕКДОТИ

Мій кіт часто гидить в кутку, я його за це сильно луплю; і мені здається, що він думає, що я його луплю за те, що він мало гидить...

Більшість людей помилково вважає, що вони говорять дурниці лише тоді, коли нетверезі.

Якщо дати людині шматок ковбаси та хліб – вона ляже спати ситою.

А якщо пляшечку горілки, то взуття і одягненою.

– Роза Львівна, а коли настає старість?

– Коли косметичка перетворюється на аптечку.

Цікавий факт: середньостатистичній дружині за одну сварку може стати «все с тобою ясно...» до 18 разів.

Якщо у людини тиск високий, а самооцінка низька, то в середньому у неї все гаразд.

Жінка може одночасно дивитись на три речі. А у підсумку купити дев'ять.

Якщо чоловік стверджує, що

він головний в домі, то він не одружений. І не просто не одружений, а в нього навіть kota нема.

У щоденнику у Каті в графі "Поведінка" вчителька написала: "Легка".

Чому люди, які стоять у черзі за мною, думають, що якщо притиснутися до мене, то черга піде швидше?

– Лікарю, у вас є щось від голови?

– Ось, візьміть вухо.

Я не маю кредитів. Тому для мене слово "колектор" – це просто велика труба з лайном.

– Лікарю, а ця дорога операція дуже необхідна?

– Вкрай необхідна! Без цієї операції в горах на лижах неможливо буде покататися...

– Та не потрібні мені ані лижі, ані гори.

– Шановний, мова зовсім не про вас...

Не знаю, як довго ще йтиме дощ, але тварини вже зібралися парами і кудись йдуть...

ЯКІ ПРОДУКТИ ТРЕБА ОBOB'ЯЗКОВО ЇСТИ ЛЮДЯМ ЗА 50, ЩОБ МАТИ МІЦНЕ ЗДОРОВ'Я ДО ГЛИБОКОЇ СТАРОСТІ

Після 50 років усі процеси в організмі сповільнюються, що впливає на загальне самопочуття і здоров'я. Лікарі рекомендують відкоригувати свої харчові звички, щоб допомогти організмові працювати належним чином, адже в такому віці уповільнюється метаболізм, кісткова тканина стає крихкою, погіршуються процеси травлення, тому зменшується м'язова маса тіла і наростає зайва жирова тканина. Розповідаємо, які 7 продуктів варто включити до свого раціону людям за 50, щоб мати міцне здоров'я до глибокої старості.

Квасоля. Містить багато клітковини та рослинного білка, які вкрай корисні для організму в будь-якому віці. Однак дефіцит цих речовин у людей зрілого віку може спровокувати діабет II типу, проблеми зі шлунком і кишківником, підвищення рівня "поганого" холестерину в крові. Тому лікарі рекомендують обов'язково включити до свого щоденного раціону бобові, щоб не мати цих захворювань.

Темно-зелені листові овочі. Брокколи, рукола, капуста і шпинат містять велику кількість кальцію, який захищає кістки від крихкості й ламкості. Всім, кому за 50, обов'язково треба їсти ці овочі, щоб зміцнити кісткову тканину. Також вони містять клітковину, яка зміцнює серце, судини та захищає від втрати м'язової тканини.

Помідори. Напевно, мало хто знає, однак ці овочі можуть подовжити молодість і захистити від передчасної появи зморшок. Помідори містять лікопен – антиоксидантну сполуку, яка захищає від передчасного старіння та онкологічних захворювань. Також лікарі рекомендують їсти помідори, щоб запобігти пневмонії.

Червоний буряк. Овоч може сприяти належній роботі серця, судин та активній роботі мозку, покращуючи пам'ять і когнітивні функції, що так важливо для людей зрілого віку. Також він допомагає запобігти інсульту завдяки вмісту корисних сполук, які розширюють судини та знижують високий артеріальний тиск.

Риба. Тріска, тунець, скумбрія, оселедець містять білок, який є будівельним матеріалом для всіх клітин організму. Незамінна жирна кислота омега-3, яка міститься в рибі, зміцнює здоров'я серця й судин, мозку та нервової системи. Також морська риба та морепродукти містять вітамін D, B12 і йод, які вкрай необхідні для зрілих людей.

Гриби. Особливо важливо їсти гриби жінкам, адже після 50 настає період менопаузи, який провокує гормональні збої в організмі, набирання зайвих кілограмів, крихкість кісток, ламкість волосся та нігтів. А гриби містять кальцій

і вітамін D, які допомагають впоратися з цими проблемами.

Горіхи й насіння. Містять рослинні білки, клітковину, жири, мінерали та антиоксиданти, які вкрай важливі для належного функціонування всіх систем організму. Також вони є джерелом поліненасичених жирних кислот омега-3 та омега-6, які здатні уповільнювати процеси старіння та активувати роботу мозку. А вітаміни А, К, В та Е знижують ризики серцево-судинних захворювань і нівелюють розвиток деменції. Гарбузове насіння допомагає зміцнити ясна та позитивно впливає на здоров'я зубів.

• Газета "Ужгород" • Засновник: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" •
• Видавець: ТОВ "Редакція газети "Ужгород" • Головний редактор Олексій МЕГЕЛА •

АДРЕСА: пл. Жупанатська, 3 (у дворі Художнього музею) ДЛЯ ЛИСТІВ: 88000, УЖГОРОД, пл. Жупанатська, 3.
ТЕЛ./ФАКС: 61-63-43, 050 549 7314. E-MAIL: gazeta.uzhgorod@gmail.com

Свідоцтво про реєстрацію: №721/313Р серія 3Т від 30.01.2019. Р/р UA56 305299 00000 26005023600678
у Приватбанку м. Ужгорода, МФО 305299, код ЄДРПОУ 25439910. Ідентифікатор медіа: R30-01427
Номер видрукувано: "А-Прінт", м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37. www.a-print.com.ua.
Тираж 1050 екз. Замовлення № 2081.

• Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації та оголошень – рекламодавці. • Редакція може не поділяти поглядів авторів.
• Редакція залишає за собою право редагувати матеріали.
• Гонорар виплачується тільки за замовленими матеріалами.
• Передплатний індекс газети "Ужгород" – 41807.